

UN ISTORIC DE TALIE EUROPEANĂ MEMBRUL CORESPONDENT AL AȘM DEMIR DRAGNEV LA 80 DE ANI

Născut la 27 iulie 1936 în satul Cureșnița, comuna Holoșnița din județul Soroca.

Istoric, domeniul de cercetare: istoria medievală și modernă a românilor, Europei de Sud-Est și paleografia slavo-română, istoria științei din Republica Moldova.

Doctor habilitat în științe istorice (1992), profesor universitar (1995), membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1995).

Membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, profesorul universitar, doctorul habilitat în științe istorice Demir Dragnev este la ora actuală protagonistul uneia din cele mai strălucite și impresionante cariere în domeniul cercetării istorice academice și în cel al învățământului istoric superior din Republica Moldova.

Descendent dintr-o familie de țărani din satul Cureșnița, Soroca, cu strămoși mazili ce apar în hrisoave încă din secolul al XVIII-lea, a fost logic și firesc ca încă din fragedă tinerețe viitorul istoric să manifeste un viu și deosebit interes mai ales față de problemele legate de viața comunităților rurale medievale, interes ce l-a însoțit constant pe parcursul întregii sale cariere.

Și-a făcut inițial studiile secundare la școala medie nr. 1 (fost Liceul „A.D. Xenopol”) din Soroca, urmând mai apoi Facultatea de Istorie și Filologie (1952–1957) în cadrul Universității de Stat din Chișinău. Din anii de studenție, Demir Dragnev s-a remarcat prin faptul cercetării, în colaborare cu prof. univ., dr. hab. Mihail Muntean (1922–1983), a unei probleme pe cât de confuze la acel moment în istoriografie, pe atât de importante – cea a sistemului metric medieval (sec. XIV–XVIII, cu o ușoară trecere în cel de-al XIX-lea secol), ale cărei rezultate rămân până astăzi utile specialiștilor preocupați de problematica respectivă.

O constantă a întregii sale activități științifice a fost și rămâne Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, în cadrul căruia a urmat o strălucită carieră profesională. Înzestrat cu alese calități de cercetător, precum și cu o excepțională putere de muncă, Demir Dragnev a urcat consecutiv toate treptele istoricului de profesie, începând cu funcția de colaborator științific

inferior la Institutul de Istorie, continuând apoi cu statutul de aspirant al Aspiranturii Academiei de Științe a RSSM (1962–1965), redevenind colaborator științific inferior (stagiar) al Institutului de Istorie (1965–1975), avansând la funcția de cercetător științific superior (1975–1978), director adjunct al Institutului de Istorie (1978–1991), șef al secției Istorie Medie (1991–1994), director al Institutului de Istorie (1994–2006), cercetător științific principal în secția Istorie Medie (2006–2010) și de consultant științific în aceeași secție a Institutului de Istorie. Totodată, a făcut și o impresionantă carieră universitară, exercitând pe parcursul mai multor ani funcția de profesor universitar la Catedra Istoria Românilor a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Dovadă a talentului și dăruirii cu care istoricul Demir Dragnev a studiat și continuă să studieze problemele din domeniul istoriei medievale și cele moderne a Principatelor Române și a Europei de Sud-Est sunt cele 320 de lucrări științifice editate, independent sau în colaborare, inclusiv cele 84 de volume de monografii, capitole în tratate, culegeri de documente și 66 de manuale și materiale didactice etc.

M. c. Demir Dragnev este un nume de referință în știința istorică din Republica Moldova, specialist de marcă în domeniul istoriei medievale și moderne a Moldovei, Europei de Sud-Est și în paleografia slavo-română, fiind apreciat la înalta-i valoare pe plan european și internațional. A înregistrat succese remarcabile în activitatea educațională, metodico-didactică, editorială și managerială în domeniul științei din Republica Moldova. Opera sa științifică se întemeiază pe izvoare, în cea mai mare parte inedite, fapt care îi conferă

originalitate, evidențiindu-l printre istoricii din Republica Moldova și de peste hotare.

În calitate de fondator al direcției științifice de istorie premodernă a Moldovei, a cercetat un larg spectru de probleme din domeniul istoriei medievale și moderne timpurii a Principatelor Române și a Europei de Sud-Est, contribuind la valorificarea istoriei economice, sociale, politice, culturale și militare a Moldovei și a Țării Românești în perioada de trecere de la medieval la modern. În urma investigațiilor efectuate a fost fundamentată teoretic tipologia Epocii Moderne timpurii, modelat tabloul general și evidențiat specificul evoluției economiei din această perioadă în contextul economic universal european și otoman; au fost reliefate componentele distinctive ale iluminismului timpuriu sub aspectul formării conștiinței naționale în Țările Române; au fost aduse noi contribuții științifice privind activitatea diferitelor personalități istorice naționale, îndeosebi Ștefan cel Mare, Dimitrie Cantemir etc.

Printre cele mai reprezentative lucrări ale sale sunt: *Сельское хозяйство феодальной Молдавии* (1975); *История народного хозяйства МССР (до 1812 г.)* (1976 în colab.); *Очерки внешнеполитической истории Молдавского княжества (XIV – нач. XIX в.)* (1987, în colab.); *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până la începutul Epocii Moderne* (1992, coautor, coordonator); *Țara Moldovei în Epoca Luminilor* (1999); *Domnii Țării Moldovei* (2005, coautor, coordonator); *O istorie a regiunii transnistrene. Compendiu* (2007, coautor, coordonator); *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și a posterității* (2004, coautor, coordonator); *Academia de Științe a Moldovei. Istorie și contemporaneitate* (2006, coautor, coordonator); *Dinastia Cantemireștilor* (2008) (coautor); *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în țările române* (2012) etc.

A adus o contribuție substanțială la elaborarea cercetărilor enciclopedice. Este coautorul, redactorul științific și responsabil de compartimentul „Istorie” al sintezei enciclopedice *Republica Moldova* (Ed. II, 2016) și al vol. I *Enciclopedia Moldovei* (în curs de apariție). Lucrările științifice elaborate și coordonate de Demir Dragnev au fost menționate cu Premiul de Stat (1983) și cu premii ale AȘM (1994, 1997, 2012), Medalia „Dimitrie Cantemir” (2001), Medalia jubiliară a AȘM (2006), cu „Diploma de onoare” (2006), Diploma „Meritul academic” (2009), „Diploma de merit” a Institutului de Istorie al AȘM (2012), Medalia jubiliară a AȘM (2016) etc.

Un merit deosebit al profesorului Demir Dragnev, prețuit și peste hotarele Republicii Moldova pentru cercetările sale inconfundabile, este descoperirea, împreună cu o echipă de colaboratori, a circa 5 000 de documente medievale inedite slavo-române și româno-chirilice în arhivele din Chișinău, Moscova,

Sankt Petersburg, Kiev, Cernăuți, Varșovia, Sofia, Iași, București, Sibiu etc. Aceste documente au fost incluse în 12 volume ale colecției fundamentale – *Moldova în epoca feudalismului* (Chișinău, 1962–2012). În 2015, colectivul științific coordonat de membrul corespondent Demir Dragnev a inițiat o nouă colecție: *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc din 1806–1812*, editând vol. I (1806–1808) al colecției respective.

Prin lansarea în circuitul științific a acestor valoroase surse istorice a fost pus la dispoziția cercetătorilor un suport documentar fundamental, indispensabil pentru studierea istoriei medievale și moderne timpurii a Țării Moldovei. În anii 1990–2006, istoricul Demir Dragnev a colaborat, prin prezentarea unor documente din arhivele fostei URSS, la editarea culegerii de documente sub egida Academiei Române – *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, București. Ca urmare, profesorul Demir Dragnev s-a afirmat în istoriografia românească drept unul dintre cei mai competenți și perseverenți editori de documente paleografice medievale din ultimele decenii.

Un merit deosebit al său este implementarea realizărilor științei istorice naționale și universale în sistemul de învățământ de toate nivelurile. Începând cu anul 1962, Demir Dragnev a predat cursuri la Universitatea de Stat din Moldova (cursul „Istoria Moldovei” la facultățile de Filologie, de Drept și de Istorie, până în 1978); cursurile de masterat la catedra UNESCO (cursul „Europa de Sud-Est între Medieval și Modern”; 1998–2007, 2010), la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (cursurile speciale și de masterat „Moldova în Epoca Modernă timpurie” și „Paleografia slavo-română și româno-chirilică”, 1991–2013). A elaborat și editat manualele universitare: *Istoria modernă a românilor* (2001, în colab.), *Paleografia slavo-română și româno-chirilică* (coautor I. Gumenâi, 2001), *Istoria modernă a Europei și Americii* (Ed. I, 1995; Ed. II, 2010 – în colab.).

Pe parcursul anilor 1991–2016, sub îndrumarea membrului corespondent Demir Dragnev au fost susținute cinci teze de doctor habilitat și 15 teze de doctor în istorie. În prezent este conducător științific a trei teze de doctor și a trei teze de doctor habilitat în istorie. Este membru al Consiliului Școlii doctorale la științe umanistice a Universității AȘM.

În a doua jumătate a anilor 1990, profesorul Demir Dragnev a adus o contribuție substanțială la implementarea în școală a materialelor didactice, elaborate de pe pozițiile adevărului științific, în spirit național și general uman. În anii 1996–2004 a elaborat și editat în colaborare manuale gimnaziale de *Istorie a românilor și istorie universală* pentru clasele a VI-a, a VII-a și a VIII-a și

manuale liceale pentru clasele a X-a și a XI-a, aprobate de Ministerul Educației. Acestea sunt și în prezent utilizate în școli.

Începând cu anul 1998 și până în prezent, coordonează editarea în fiecare an a diverselor materiale didactice în ajutorul elevilor și profesorilor la istoria românilor și universală (teste, ghiduri, dicționare etc.). De o deosebită popularitate în școli se bucură lucrările *Dicționar de istorie* (2007) și *Atlas de istorie a românilor și universală* (Ed. II, 2012), editate de Demir Dragnev (în colaborare). Pentru o mai bună cunoaștere a istoriei regionale, a editat în colaborare lucrările *Din istoria Transnistriei* (2001), *Din istoria Sudului Basarabiei* (2007), *Istoria plaiului natal* (reg. Cernăuți, 2007) ș. a. Pentru contribuții deosebite la studierea istoriei or. Soroca i s-a acordat titlul onorific de „Cetățean de Onoare al or. Soroca” (2010), iar pentru activități de studiere a istoriei Chișinăului a fost decorat cu „Diploma de onoare a Primăriei Municipiului Chișinău” (2016).

În domeniul metodic-didactic, a colaborat în plan internațional cu Consiliul Europei. În anii 1998–2001 a fost invitat de Departamentul Educație, Cultură și Sport al CE ca observator și consultant la elaborarea unui manual pentru țările din Transcaucazia, apoi la elaborarea în calitate de coautor al manualului de istorie a țărilor riverane Mării Negre (*The Black Sea. The Concil of Europe*. Gyldendal University, 2001). În 1998–2004 a fost consultat la elaborarea manualelor (la conferințe metodice și stagiere) de Institutul „Georg Eekert” din Braunschweig (Germania).

Printre meritele sale se înscrie și aportul la afirmarea științei militare din Republica Moldova. În anii 1998–2004 a participat la fondarea Muzeului Armatei Naționale și a revistei „Cohorta” (în calitate de redactor științific responsabil). Pentru realizările sale în acest domeniu, între care și suportul didactic pentru militari *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei*, în anul 2006 a fost decorat cu Medalia Ministerului Apărării „În slujba Patriei”.

A adus de asemenea contribuții importante la studierea istoriei Bisericii Ortodoxe din Moldova, pentru care, în semn de recunoștință din partea Mitropoliei Moldovei a fost decorat cu Ordinul „Cuviosul Paisie Velicovski” de gr. II (2016).

Începând cu anul 1978 și până în prezent, membrul corespondent Demir Dragnev participă activ la managementul științei. A exercitat funcțiile de director adjunct al Institutului de Istorie al AȘM (1978–1991), șef de secție (1991–1994), director al Institutului de Istorie (1994–2006), șef de secție (2006–2014).

Ca director al Institutului de Istorie a inaugurat noi direcții de cercetare (istoria științei, istoria culturii și istoria locală a Moldovei), a susținut publicarea lu-

crărilor de pe pozițiile adevărului științific, a completat institutul cu cadre de înaltă calificare, a stabilit relații de colaborare cu diverse instituții științifice din România, Polonia, Rusia, Ucraina, Turcia etc., organizând manifestări științifice comune, stagii, proiecte comune de cercetare (România, Federația Rusă).

În cadrul AȘM a exercitat funcția de academician-coordonator adjunct al Secției de Științe Socioumanistice și Economice (1998–2004); a fost membru al Biroului Secției de Științe Socioumanistice și Arte (2004–2012) și președinte al Comisiei de Evaluare în domeniul științelor Socioumanistice al Consiliului Consultativ de Expertiză al AȘM. În plan național a fost membru al Prezidiului Comisiei Superioare de Atestare (1998–2004); membru al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică de pe lângă Guvernul Republicii Moldova (1998–2004); membru al Comitetului pentru decernarea Premiilor Naționale din Republica Moldova (1998–2005); membru al Consiliului Național pentru Atestare și Acreditare, precum și președinte al Comisiei Unite de Atestare în domeniul științelor Socioumane (2014 – până în prezent). În 2010 a fost membru al Comisiei pentru studierea și aprecierea regimului comunist totalitar din Republica Moldova, constituită prin decret prezidențial emis în ianuarie 2010.

Demir Dragnev este distins cu Ordinul „Gloria Muncii” (1996) și deține Titlul Onorific „Om Emerit” (2010).

Istoric medievist și modernist de talie europeană, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar la Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, deținător al celei mai prestigioase medalii academice „Dimitrie Cantemir”, al Premiului de Stat al Republicii Moldova și Premiului Academiei de Științe a Moldovei, cu multiple cercetări axate pe un spectru larg de probleme din domeniul istoriei medii și moderne a românilor și a Europei de Sud-Est, cu excepționale contribuții la editarea documentelor din secolele XV–XVIII din Moldova și la elaborarea manualelor de istorie – astfel se prezintă la judecata mediului academic, a celui universitar și a opiniei publice istoricul Demir Dragnev la cea de-a 80-a aniversare.

Ajuns la o deplină recunoaștere a meritelor sale profesionale, colegii de breaslă, numeroșii săi discipoli omagiază, în persoana Istoricului și Profesorului Demir Dragnev, o figură tutelară a întregului spațiu istoriografic românesc, adresându-i alese cuvinte de prețuire și sincere urări de sănătate și de noi realizări.

Gheorghe COJOCARU,
doctor habilitat în istorie, conferențiar cercetător,
Institutul de Istorie al AȘM